

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Development of Blended Training Curriculum for Internal Quality Assurance
Practice of Teachers in Basic Education Schools

ปลาทอง อัยวรรณ¹, ไผ่โรจน์ เต็มเตชาติพงษ์², ไพศาล สุวรรณน้อย³

Plathong Aiyawan¹, Phairoth Termtechatipongsa², Paisarn Suwannoi³

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹⁻³Faculty of Education, Khon Kaen University

Corresponding author. Email: plathong191@gmail.com

(Received: February 23, 2023; Revised: March 10, 2023; Accepted: April 24, 2023)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ระยะที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สมัครใจเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 40 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรฝึกอบรมครูเป็นหลักสูตรที่มีกระบวนการพัฒนาที่ส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) แนวทางการฝึกอบรม 6) สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม 3. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูหลังการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 80 โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.93 2) ทักษะการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูหลังการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 85 โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.50 3) เจตคติต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูหลังการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 92.60

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม; หลักสูตรฝึกอบรมแบบผสมผสาน; การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study basic information for develop internal quality assurance in basic education school 2) to construct and develop a curriculum for blended training to develop internal quality assurance and 3) to study the results of using a curriculum for blended training to develop internal quality assurance. The research methodology consisted of 3 phases: Phase 1, study basic information, Phase 2, curriculum construction and development, and Phase 3, Try out and improvement of the training curriculum. The target group of the research was 40 teachers responsible for Internal quality assurance who voluntarily attended the training. Data were analyzed using descriptive statistics: percentage, mean, standard deviation. The results showed that 1. The results of the study of the basic data of the training curriculum should be a curriculum with a development process that encourages teachers to have knowledge, skills, and attitudes toward internal quality assurance 2. Blended training curriculum for Internal quality assurance of teachers in basic educational Schools consists of 1) Principles of the curriculum 2) Objectives of the curriculum 3) Contents of the curriculum 4) Curriculum structure 5) Training guidelines 6) Training materials and learning resources and 7) Measurement and evaluation training. 3. The results of using the blended training curriculum to develop Internal quality assurance found that 1) knowledge and understanding about internal quality assurance after training passed the set criteria, namely 80 percent with an average score of 89.93 percent 2) The operational skills for internal quality assurance of teachers after training pass the set criteria, which is 85 percent with an average score of 88.50 percent 3) The attitude towards internal quality assurance of teachers after the training passed the set criteria with a very good average score of 92.60

Keywords: Curriculum Development; Blended training Curriculum; Internal quality assurance

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่ง รายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

ในอดีตที่ผ่านมา นั้น ภาครัฐพยายามมุ่งเน้นให้การพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษา จึงได้มีการให้สถานศึกษา ทำการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่ผ่านมา มีหลายประการดังนี้ 1. ระบบการประกันคุณภาพยังไม่สะท้อนถึง ความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละแห่ง 2. ระบบการประกันคุณภาพยังเน้นการตรวจสอบเอกสารมากกว่าการพัฒนาคุณภาพ 3. ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกไม่สอดคล้องกัน มีนิยามแตกต่างกัน การประกันคุณภาพจึงกลายเป็นเหมือน

การกรอกเอกสารที่ต้องให้ตรงกับนิยามของแต่ละหน่วยงานที่กำหนด 4. ครูใช้เวลาทำเอกสารหรือต้อนรับผู้ประเมินจนทำให้หลายครั้งไม่มีเวลาไปสอนหรือทบทวนบทเรียนให้นักเรียน 5. ผู้ประเมินขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนอย่างถ่องแท้ ผู้ประเมินทำหน้าที่เพียงไปตรวจสอบเอกสารและให้คะแนนตามเอกสารที่เห็นเท่านั้นจึงไม่ได้ทำให้คุณภาพของสถานศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีนโยบายในการปรับเปลี่ยนระบบการประกันคุณภาพขึ้นใหม่ โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกโดยใช้หลักการว่าสถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เหมาะสมได้ด้วยตนเองโดยที่จะต้องไม่เป็นภาระกับครูในการหาหลักฐานต่างๆ รวมถึงผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกนั้นจะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

การฝึกอบรมแบบผสมผสานเป็นการรวมเอาเทคนิควิธีต่างๆมาใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสมทำให้สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทในชีวิตจริงได้ ดังนั้นการฝึกอบรมแบบผสมผสานจึงเป็นการรวมนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้าด้วยกันโดยใช้เทคนิควิธีต่างๆมาใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพในการทำงานและบรรลุจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมที่ตั้งไว้ นอกจากนี้รัฐบาลกำหนดแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2561–2580 เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐโดยกำหนดให้มีการปรับรูปแบบการพัฒนาด้วยการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมาใช้และการฝึกอบรมให้ลดการบรรยายและเพิ่มการเรียนรู้แบบอื่นในสัดส่วน 60 : 40 กล่าวคือ การบรรยายไม่เกินร้อยละ 60 และวิธีการอื่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 เช่น การฝึกปฏิบัติ การอภิปรายกลุ่มเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะ

จากการศึกษาสภาพปัญหาของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจังหวัดสกลนครที่ผ่านมาพบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและขาดความมั่นใจในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังไม่สามารถจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การเขียนรายงานประเมินตนเองประจำปีไม่สะท้อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษารวมถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพหรือครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพทำให้การดำเนินงานเรื่องการประกันคุณภาพของสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร, 2562) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานตามแนวคิดการฝึกอบรมแบบออนไลน์ แนวคิดการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงาน แนวคิดการฝึกอบรมผู้ใหญ่ แนวคิดทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดการโค้ชและระบบพี่เลี้ยงซึ่งเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ร่วมกับการปฏิบัติงานใช้สถานที่ปฏิบัติงานคือโรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นวิธีการดังกล่าว จะช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาโดยไม่จำเป็นต้องหยุดการเรียนการสอน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความสามารถในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.3 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้เป็นการดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) ดังนี้

ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ในจังหวัดสกลนคร จำนวน 15 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการอบรม โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในจังหวัดสกลนคร จำนวน 657 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ใช้การเปิดตาราง Krecie Morgan ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 260 คน

ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลการศึกษาในระยะที่ 1 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) และคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรเป็นการศึกษาความเป็นไปได้ปัญหาอุปสรรคของการนำหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การประเมินร่างหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม จำนวน 1 คน

2. การทดลองใช้หลักสูตร (Try out) เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ปัญหาอุปสรรคของการนำหลักสูตรก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์จริง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมการอบรม จำนวน 5 คน

ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการฝึกอบรม

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ได้มาโดยความสมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรม โดยพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ ได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทักษะการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสัมภาษณ์ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 ข้อ

4.2 แบบประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ ซึ่งมีคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา โดยมีค่า Item Objective Congruence (IOC) เท่ากับ 0.65 – 1.00

4.3 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน ซึ่งมีคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.80 – 1.00 Item Objective Congruence (IOC) เท่ากับ 0.68 – 1.00 มีค่าความยากระหว่าง 0.29 – 0.75 มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.35 – 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80

4.4 แบบวัดเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.80 – 1.00 Item Objective Congruence (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.36 – 0.75 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสาน และแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.2 เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นของครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านระบบออนไลน์ google form

5.3 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1. หลักการของหลักสูตร 2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) แนวทางการฝึกอบรม 6) สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

5.4 นำหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรด้วยแบบประเมิน แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์

5.5 นำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ปัญหาอุปสรรคของการนำหลักสูตรก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

5.6 นำหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 40 คนโดยอบรมระยะที่ 1 ผ่านระบบออนไลน์และระยะที่ 2 การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงานในสถานศึกษา

5.7 ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรโดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แบบประเมินทักษะการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และแบบประเมินเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีการสรุปเชิงอุปนัยทั้งในแง่ความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลพื้นฐาน โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาประมวล จำแนกประเภทข้อมูล รวบรวมเป็นหมวดหมู่ จัดระบบระเบียบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกัน แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องและประมวลผลข้อมูล

6.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 วิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้เข้าอบรมด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร พบว่า ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำงานแยกส่วนกัน ขาดการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงการดำเนินงานบางกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน การเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้มีการสร้างความเข้าใจในเป้าหมายการทำงานและตระหนักถึงการปฏิบัติงานร่วมกับการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ใช้กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ ลดภาระการจัดเก็บข้อมูล ประเมินงานหลังเสร็จสิ้นงาน มีการอบรมพัฒนาผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน และมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผลการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด คือ แนวทางการจัดทำแผนการประกันคุณภาพภายใน มาตรฐานตัวชี้วัดและรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ในส่วนรูปแบบการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรใช้เทคนิคการฝึกอบรมในลักษณะการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงานและนิเทศงาน การฝึกปฏิบัติจริง อบรมผ่านระบบ e-learning และอบรมในรูปแบบผสมผสานทั้งแบบออนไลน์และในห้องฝึกอบรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรม

หัวข้อ	ประเด็นคำถาม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	ศึกษานิเทศก์
1. สภาพปัจจุบัน	1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษามากน้อยเพียงใด	- มีความรู้ความเข้าใจ ระดับปานกลาง และระดับ มาก	- มีความรู้ ความเข้าใจระดับ ปานกลาง	- มีความรู้ความเข้าใจ ระดับปานกลาง และ ระดับมาก
	2. ท่านเคยเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาที่หน่วยงานต่างๆจัด ขึ้นหรือไม่	- เคยเข้ารับการอบรมจาก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและ ผ่านระบบ Online	- เคยเข้ารับการ อบรมจาก สพป./ สพม และ สมศ.	-เคยเข้ารับการอบรม จาก สมศ./สปป./สปม. - กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น
	3. ท่านมีความมั่นใจในการนำ ความรู้สู่การปฏิบัติงานการ ประกันคุณภาพในสถานศึกษา หรือไม่ อย่างไร	- มีความมั่นใจในการวาง แผนการทำงานและการนำ ความรู้สู่การปฏิบัติงานใน สถานศึกษา	- ยังไม่ค่อยมั่นใจ เพราะขาด ประสบการณ์ ในการทำงาน	- มีความมั่นใจในเรื่อง มาตรฐานและตัวชี้วัด ตามหลักสูตร
2. สภาพปัญหา	1. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการ ดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาอย่างไรบ้าง	- ครูและผู้เกี่ยวข้องทำงาน แยกส่วนกัน - ขาดการวิเคราะห์ความ เชื่อมโยง - การดำเนินงานบาง กิจกรรมไม่ต่อเนื่อง - ความแตกต่างช่วงวัยของ บุคคลากร	- ใช้เวลาในการ ดำเนินงานมาก - มีการปรับเปลี่ยน บางในบาง มาตรฐานทำให้เกิด ความสับสน - นวัตกรรม	- เอกสารรายงานยังทำ ไม่ถูกต้อง - บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพ การศึกษา - การเปลี่ยนตัว ผู้รับผิดชอบ
	2. ท่านมีวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับ การดำเนินงานด้านประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างไรบ้าง	- สร้างความเข้าใจใน เป้าหมายการทำงานและ ตระหนักถึงการปฏิบัติงาน ร่วมกัน - นิเทศกำกับติดตามอย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง - ใช้กระบวนการ PLC	- ประชุมชี้แจงทำ ความเข้าใจและ ปรีกษา หรือ - ประเมินงานหลัง เสร็จสิ้นงาน - การแลกเปลี่ยน เรียนรู้	- การฝึกอบรม - ตั้งกลุ่ม Line/Facebook ประกันคุณภาพ - จัดทำเอกสารคู่มือการ ดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา - การนิเทศติดตาม
	3. ท่านคิดว่าวิธีใดที่สามารถ แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการ ดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	-วางแผนเชื่อมโยงและ ปฏิบัติตามแผน -การจัดเก็บระบบเอกสาร อย่างเป็นหมวดหมู่ - กระบวนการ PLC	-ประชุมชี้แจงทำ ความเข้าใจและ แก้ไขหาร่วมกัน - อบรมพัฒนา	-ประชุมสร้างความ เข้าใจการประกัน คุณภาพการศึกษา - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - นิเทศติดตาม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรม (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นคำถาม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	ศึกษานิเทศก์
3. ความต้องการในการฝึกอบรม	1. ท่านมีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเรื่องใดมากที่สุด เพราะเหตุใด	- การวิเคราะห์ภาระงาน - รูปแบบการนิเทศ - การใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูล - นวัตกรรม / Best Practice	- แนวทางการจัดทำแผนการประกันคุณภาพภายใน - มาตรฐานตัวชี้วัด - การเขียน SAR	- รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา - มาตรฐานการศึกษา - ความสำคัญการประกัน - การฝึกปฏิบัติ
	2. ท่านคิดว่าหลักสูตรฝึกอบรมควรมีเนื้อหาการประกันคุณภาพการศึกษาเรื่องใดบ้าง	- การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา - แผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน	- การกำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด - แผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	- วิสัยทัศน์ พันธกิจ - มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร - อบรมเชิงปฏิบัติการ
3. ความต้องการในการฝึกอบรม (ต่อ)	3. ท่านคิดว่าการฝึกอบรมครูแบบผสมผสาน เรื่อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรใช้เทคนิคการฝึกอบรมรูปแบบใดจึงเหมาะสมกับผู้เข้ารับอบรม	- การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - การอบรมเชิงปฏิบัติการ - การสอนงานและนิเทศงาน - การฝึกปฏิบัติจริง - อบรมผ่านระบบ Online	- การฝึกปฏิบัติจริง - นำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการอบรม - รูปแบบออนไลน์ - อบรมเชิงปฏิบัติการ	
	4. ท่านคิดว่าระยะเวลาในการฝึกอบรมที่เหมาะสมควรจัดในช่วงเวลาใด และรูปแบบใดจึงสามารถปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ช่วงปิดภาคเรียน - ช่วงก่อนเปิดภาคเรียน	- ช่วงเสาร์อาทิตย์ - ช่วงปิดภาคเรียน - ช่วงก่อนเปิดภาคเรียน	- ช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม - ช่วงปิดภาคเรียนเดือนเมษายน-เดือนพฤษภาคม

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง มีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1.1 หลักการ หลักสูตรฝึกอบรมมีหลักการ ประกอบด้วย 4 ข้อ ได้แก่

1) มุ่งเน้นการฝึกอบรมควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นสถานที่

หลักในการฝึกอบรม

- 2) กระบวนการฝึกอบรมมุ่งเน้นการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
 - 3) การประเมินผลมุ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริง นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาผู้เข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง
 - 4) เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่มีการนิเทศติดตามภายใต้แนวคิดการสอนงานและระบบพี่เลี้ยง
- 1.2 จุดมุ่งหมาย หลักสูตรฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย 4 ข้อ ได้แก่
- 1) เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2) เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3) เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.3 เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม
- หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม 8 หน่วย
- 1.4 โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม
- โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เวลาในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร จำนวน 30 ชั่วโมง ดังนี้
- 1.4.1 การฝึกอบรมออนไลน์ (Online training) จำนวน 12 ชั่วโมง
 - 1.4.2 การฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงาน (On the job training) จำนวน 18 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

หัวข้อหลัก	เวลา	กิจกรรมการฝึกอบรม
1. การฝึกอบรมออนไลน์ (Online training)	12 ชั่วโมง	1. ศึกษาใบความรู้
หน่วยที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	(3)	2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
หน่วยที่ 2 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	(3)	3. ทำใบงาน/ใบกิจกรรม
หน่วยที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	(3)	4. บันทึกสะท้อนการเรียนรู้
หน่วยที่ 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	(3)	
2. การฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงาน (On the job training)	18 ชั่วโมง	1. การฝึกปฏิบัติ
หน่วยที่ 5 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน	(4)	2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
หน่วยที่ 6 การติดตามผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	(4)	3. การนิเทศติดตาม
หน่วยที่ 7 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	(5)	4. การให้คำปรึกษา
หน่วยที่ 8 การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	(5)	5. การสอนงาน
		6. ระบบพี่เลี้ยง
รวมทั้งสิ้น	30 ชั่วโมง	

1.5 สื่อการฝึกอบรมและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์ หน่วยที่ 1-8 2) ใบความรู้หน่วยที่ 1-8 3) ใบกิจกรรม หน่วยที่ 1- 8 4) ใบงาน หน่วยที่ 1-8 5) คลิปวิดีโอที่สนับสนุนประกอบการฝึกอบรม 6) ไฟล์ข้อมูล เช่น ไฟล์รูปภาพ ไฟล์ข้อความ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ

1.6 การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

1) การวัดผลการฝึกอบรม ได้แก่ ทดสอบความรู้ความเข้าใจ ประเมินทักษะและวัดเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) เกณฑ์การผ่านการฝึกอบรม ดังนี้ 2.1) ด้านความรู้ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 2.2) ด้านทักษะผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 2.3) ด้านเจตคติผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป

2. ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินปรากฏ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=5)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม	4.60	0,51	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม	4.45	0.48	มาก
3. เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม	4.63	0.48	มากที่สุด
4. โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม	4.52	0.48	มากที่สุด
5. แนวทางการฝึกอบรม	4.40	0.51	มาก
6. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้	4.46	0.55	มาก
7. การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม	4.50	0.55	มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.51	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมด้านองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$ และ S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า 1) หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$ และ S.D. = 0.51) 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$ และ S.D. = 0.48) 3) เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$ และ S.D. = 0.48) 4) โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$ และ S.D. = 0.48) 5) แนวทางการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$ และ S.D. = 0.51) 6) สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$ และ S.D. = 0.55) 7) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$ และ S.D. = 0.55)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน ปรากฏดังตารางที่ 2
ตารางที่ 4 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ประเด็นการวิเคราะห์	\bar{x}	S.D.	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	ผ่านเกณฑ์
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (N=5)	33.40	0.82	83.50	ผ่านเกณฑ์
2. ทักษะการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (N=5)	86.75	0.95	86.75	ผ่านเกณฑ์
3. เจตคติต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (N=5)	4.53	0.64	90.60	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4 พบว่า ภายหลังจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 โดยมีค่า $\bar{x} = 83.50$ และ S.D. = 0.82) ทักษะในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 85 โดยมีค่า $\bar{x} = 86.75$ และ S.D. = 0.95) และเจตคติต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ระดับดี โดยมีค่า $\bar{x} = 4.53$ และ S.D. = 0.64)

ผลการวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

1) ปฐมนิเทศและประชุมชี้แจงรายละเอียด ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และความสามารถในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) ทำการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย การประเมินด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=40)

การประเมิน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย	ผลการ ประเมิน
ความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	40	35.97	3.86	89.93	ผ่านเกณฑ์
ทักษะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	40	44.25	2.48	88.50	ผ่านเกณฑ์
เจตคติต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	40	46.30	1.92	92.60	ผ่านเกณฑ์

เทียบเกณฑ์ (ร้อยละ 80)

จากตารางที่ 5 พบว่า หลังการฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 35.97(S.D.=3.86) คิดเป็นร้อยละ 89.93 ทักษะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.25(S.D.=2.48) คิดเป็นร้อยละ 88.50 เจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.30 (S.D.=1.92) คิดเป็นร้อยละ 92.60 ซึ่งการประเมินทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

8. อภิปรายผลการวิจัย

8.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายผู้ใช้บริการโทรศัพท์มือถือของตนเอง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 39.11 รองลงมา ได้แก่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายผิเตอร์เน็ตภายในโรงเรียน จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายผิเตอร์เน็ตภายในบ้านพักหรือที่อยู่อาศัยของตนเอง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 28.88 ตามลำดับ การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ใช้ Line มากที่สุด จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ YouTube จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 97.77 และ Facebook จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 86.66 และการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 รูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมแบบผสมผสาน มากที่สุด จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 86.54 รองลงมา ได้แก่ การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ การฝึกอบรมแบบออนไลน์ จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาพิมพ์ อูสาโท (2563) พบว่า การพัฒนาครูด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานผ่านการทำงานหรือลงมือปฏิบัติจริง ร้อยละ 70 การพัฒนาครูด้วยวิธีการเรียนรู้ผ่านผู้อื่น ร้อยละ 20 และการพัฒนาครูด้วยวิธีการอบรม/สัมมนา ร้อยละ 10 ซึ่งหมายถึงการพัฒนาครูเน้นที่การลงมือปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ครูสามารถปรึกษาผู้มีประสบการณ์ อันได้แก่ พี่เลี้ยง (Mentor) โค้ช (Coach) โดยแนวคิดนี้สอดคล้องกับการพัฒนาคนที่องค์กรชั้นนำในต่างประเทศใช้อยู่ โดยเชื่อว่าการพัฒนาโดยการอบรมเพียงอย่างเดียวไม่อาจพัฒนาสมรรถนะบางอย่างให้เกิดขึ้นได้

8.2 ผลการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอาผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นโครงร่างหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญคือ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร แนวทางการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษา สจดี อุทรานันท์ (2532) ที่กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนของ การพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การคัดเลือกและจัด เนื้อหาสาระและประการณ์การเรียนรู้ 4) การกำหนดมาตรการวัดและการประเมินผล 5) การนำหลักสูตรไปใช้ 6) การประเมินผล การใช้หลักสูตร และ 7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ในการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร ผลการประเมินความเหมาะสมของโครง ร่างหลักสูตรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ซึ่งเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ นำเอาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (1962) หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติโดยเริ่มตั้งแต่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น หลายๆด้าน มาประกอบในการพิจารณาสร้างเป็นโครงร่างหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง มากที่สุด

8.3 ผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงฝึกอบรมรูปแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการขั้นพื้นฐาน อภิปรายได้ดังนี้

8.3.1 ด้านผลประเมินด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการฝึกอบรมทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งผลให้ผู้เข้า อบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งนี้เนื่องมาจากองค์ประกอบของหลักสูตรที่ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม นอกจากนี้ยังมาจากกระบวนการฝึกอบรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษาอีก ทั้งผู้วิจัยได้มีการนิเทศติดตามการฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิการ์ สุทธหลวง (2562) พบว่า กระบวนการชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงมีความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะครูส่งผลให้เกิดการนิเทศ ภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีการให้คำแนะนำ การสอนงานและการให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาของการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพร วรรณทอง (2561) ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการ สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการสอนภาษาอังกฤษและเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตร ฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก

8.3.2 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม การดำเนินการในขั้นนี้เป็นการประเมินหลังการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อ นำมาปรับปรุงองค์ประกอบในแต่ละส่วนของหลักสูตรที่ยังบกพร่องอยู่ โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการอบรม หลังการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแล้วผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติเป็นอย่างดี หลังการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงทางด้านภาษา ความเหมาะสมของ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม และจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ สีเขียว (2565) ผล การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาในการเสริมสร้าง สมรรถนะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนพบว่าผู้เข้าอบรมมีสมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถและเจตคติในการออกแบบการจัดการ เรียนรู้สูงกว่าร้อยละ 70

9. เอกสารอ้างอิง

- คุณาพร วรรณศิลป์, สมปอง ศรีกัลยา และภูษิต บุญทองเถิง. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสาน เรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียน. *วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13(3); 25-40.
- ดวงใจ สีเขียว, ลัดดา หวังภษิต และสุมาลี เชื้อชัย. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาในการเสริมสร้างสมรรถนะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 13(1); 223-247.
- นวพร วรรณทอง. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาอังกฤษโดยการใช้แนวการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐานของครูในพื้นที่กลุ่มจังหวัดสกลนคร. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 8(พิเศษ); 193-201.
- วิชัย พ้องเสียง, ทศนีย์ นาคคุณทรง และณัฐรัชย์ จันทชุม. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 5(2); 351 – 365.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อาร์แอนด์ปริ้นท์จำกัด.
- วุฒิมพงษ์ ทองก้อน. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะการประกันคุณภาพสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต. สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สงัด อุทรานันท์. (2537). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร. (2562) *รายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562*. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล , สกลนคร.
- สุพรรณฉวีการ สุทธิหลวง และมนสิข สิทธิสมบุญ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับครูประถมศึกษา. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(6); 468-487.
- Bersin, J. (2004). *The blended learning book: best practices, proven methodologies and lessons learned*. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing.
- Goldstein, I.L. (1993). *Training in organization: Need assessment, development and evaluation*. 3rd ed. Pacific Grove, CA: Brooks Cole.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum development theory and practice*. New York, Harcourt Brace Jovanovich.
- Tyler, Ralph W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago, The University of Chicago press.